

Försvarsdepartementet

STOCKHOLM 2009-01-23

Officersförbundets remissvar över slutbetänkandet 2008:91 En svensk veteranpolitik – del 2

Sammanfattning

Officersförbundet anser att utredningen har tagit ett helhetsgrepp på ett mycket komplext ämne. Inom veteranområdet och veteransoldaternas situation finns det ett stort behov av mer forskning inom framför allt insatsfrekvens och insatstidens längd. Viktigt är att ta vara på de erfarenheterna som finns främst från våra grannländer Danmark och Norge. Utredningen är på rätt väg i sina slutsatser att ett framgångsrikt omhändertagande beror av att detta anpassas till en ständigt pågående utveckling. Behoven måste tillgodoses i och med att statsmakternas ambition är att numerären av soldater i utlandsstyrkan ska dubblas mot vad som finns insatta i dag. Samtidigt händer mycket inom Försvarsmakten och oinriktningen till det insatta insatsförsvaret är ännu inte slutförd fullt ut. För att målsättningen som utredningen anger ska få genomslag krävs en förbättrad samordning inom statsmakterna.

Officersförbundets remissvar kapitelvis enligt nedan.

3 Fredsfrämjandeverksamhet m.m.

Officersförbundet delar utredningens bedömning.

4 Försvarsmaktens internationella militära insatser

Officersförbundet delar utredningens bedömning.

5 Andra myndigheter och organisationer med internationell verksamhet

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag med tillägget att Försvarsmakten förslagsvis bör ha samordningsansvaret rörande veteranadministration.

6 Försvarsmaktens åtgärder i det korta perspektivet

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag.

7 Några internationella erfarenheter

Officersförbundet anser att det oerhört viktigt att erfarenheterna tas till vara från andra länder. I t ex Danmark har man nyligen påbörjat en studie om insatstidens längd då deras erfarenheter från Afghanistan och Irak säger att den psykiska statusen på soldaten är mycket god till och med den fjärde månaden i insatsen, efter den tidpunkten stegrar antalet fall markant där stöd behöver sättas in.

8 Rekrytering, insatsfrekvens m.m.

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag angående rekrytering. Avseende den av utredningen föreslagna insatsfrekvensen för personal i insatsorganisationen så anser Officersförbundet att den inte är realistisk över tiden. En mer realistisk insatsfrekvens för insatsorganisation torde vara den föreslagna för övrig personal 1:5 till 1:6. Officersförbundet delar utredningens uppfattning att ytterligare forskning kring insatsfrekvensen behövs.

Kontraktanställda soldater kan ha högre insatsfrekvens beroende helt på hur lång kontraktstiden är, men detta måste också sättas in det vidare perspektivet hur insatserna i framtiden ska personalförsörjas.

Officersförbundet tillstyrker att det ska finnas en policy som anger den förväntade insatsfrekvensen av den anställde. Officersförbundet anser att det saknas forskning inom området för att bestämma att en insats var tredje år är den rätta frekvensen utan ser det mer som ett riktvärde eller ett antagande. En insats är inte enbart den tid som den anställde är utom riket, som utredningen redovisar i kapitlet "Stöd till anhöriga"- Utbildningens påverkan, den börjar redan under den förberedande utbildningen inför utlandstjänstgöringen och uppfattas som den tyngsta perioden. För många blir åtagandet 9-12 månader och är den egentliga tiden som tas i anspråk för en normal förbandsrotation med en insatstid på 6 månader. Vidare anser Officersförbundet att det finns behov av att titta närmare på insatstidens längd utomlands som traditionellt är ca 6 månader. Ett mer flexibelt system rekommenderas för att möta de anställdas behov och öka attraktionskraften till utlandsstyrkan.

Skyldighet att delta

Skyldighetsfrågan är inte central om Försvarsmakten lyckas med trygghetspaketet. Om den anställda och dennes familj får det stöd man kan få kommer det vara mindre problematiskt att personalförsörja utlandsinsatserna. Officersförbundet tillstyrker det utredningen föreslår att det är arbetsmarknadens parter som ska reglera detta.

Insatsförbandens åldersstruktur bör analyseras

Officersförbundet delar utredningens uppfattning att förbanden ska vara allsidigt sammansatta ända ner på gruppnivå.

9 Arbetsmiljö, risker m.m.

Officersförbundet delar utredningens bedömning. Officersförbundet anser att utredningen beskriver mycket hur det borde vara avseende arbetsmiljön men har samtidigt lyft fram att det finns brister i arbetsmiljöarbetet inom Försvarsmakten som myndigheten måste arbeta vidare med.

10 Medicinskt omhändertagandet m.m.

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag.

11 Försvarsmaktens särskilda uppföljningsansvar m.m.

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag.

12 Stöd till anhöriga

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag och vill samtidigt trycka på att regeringen måste vara väldigt tydliga i kommande regleringsbrev mot Försvarsmakten så att förslagen verkligen blir genomförda. Vidare anser Officersförbundet att stödet till anhöriga är en vital del för att personalförsörja insatsorganisationen nu och i framtiden.

13 Stöd vid kritik m.m.

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag.

14 Statens erkännande

Officersförbundet anser att utredningen borde överväga om det ska vara någon skillnad mellan nationella och internationella militära insatser för att få statens erkännande. Det kan i förlängningen komma i konflikt med varandra när insatser värderas olika beroende var du har genomfört dem. Detta gäller generellt för de förslagna åtgärderna.

15 Insatsen en merit för vem?

Officersförbundet tillstyrker delvis med motiveringen att det inte enbart är deltagande i fredsfrämjande arbete som ska vara krav för viss befordran och ett krav för att inneha höga befattningar inom Försvarsmakten. Officersförbundet anser att det även finns andra arbeten internationellt och nationellt som kan värderas likvärdigt. Det är kompetens och personliga färdigheter som är slutligen avgörande för befordran och högre befattningar i Försvarsmakten. Utlandstjänst är uttalat prioriterat i Försvarsmakten men den anställdes vilja att "komma loss" från sitt ordinarie arbete i grundorganisationen hamnar i konflikt med vad som är prioriterat och en grundorganisation med vakanser. Därför menar Officersförbundet att det inte är förenligt att ha ett sådant krav, där den anställda inte har möjlighet att påverka sin egna situation att uppfylla kravet.

16 Organisationernas roll m.m.

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag.

Veteranorganisationerna

Officersförbundet bejakar vad utredningen kommit fram till och anser att Veteranorganisationerna har en viktig roll för veteransoldaterna. Regeringen borde överväga att styra Försvarmakten tydligare i kommande regleringsbrev så att veteranorganisationerna garanterat ges ekonomiska förutsättningar för sin verksamhet.

18 En svensk veteranadministration

Officersförbundet tillstyrker utredningens förslag.

19 Den framtida veteranpolitiken

Officersförbundet delar utredningens utgångspunkter för en utvecklad veteranpolitik och är positiva till att utredningen har tagit ett helhetsgrepp för att skapa förutsättningar för en sammanhängande, trovärdig och allmänt accepterad personalpolitik. Förslagen till en framtida veteranpolitik är ett första steg, för att därefter vidareutvecklas genom att följa med samhällsutvecklingen i övrigt och med synsättet att ”Hela familjen gör en insats”. Vidare delar Officersförbundet också utredningens slutsats att ett framgångsrikt omhändertagande beror av att statsmakterna är beredda att samverka och tar sitt ansvar för att realisera utredningens förslag.

20 Förslaget till lag (0000:00) med bestämmelser för Försvarmaktens personal vid militära insatser

Arbetstid

Förslag till lag (0000:00) med bestämmelser för Försvarmaktens personal vid internationella militära insatser, 4 § sid 30, sid 345-346 och Författningskommentar 4 §, sid 357.

Officersförbundet anser att bestämmelserna reser ett antal frågor som vare sig förarbetena till LUF eller lagförslaget ger svar på. Enligt Officersförbundets uppfattning saknar § 4 stöd i EG-rätten i det stycke som avser förberedelser och utbildning i Sverige, vilket innebär att arbetstidsdirektivet torde gälla och staten är skyldig att tillämpa direktivets bestämmelser. Det kan konstateras att något generellt undantag för arbete som utförs av anställda inom försvaret från EG-rätten inte finns. Den verksamhet som möjligtvis skulle kunna undantas är ett hastigt uppkommet behov av övning för utlandsstyrkan påkallad av ett skarpt läge utomlands. Officersförbundet anser att utredningen drar fel slutsats rörande arbetstid under utbildning och förberedelser inför insats och att det inte finns några rättsliga hinder att kollektivavtal omfattande även arbetstidens längd och förläggning tillämpas för utlandsstyrkan. Förslaget borde tydligt uttrycka möjligheten att kollektivavtalsreglera även arbetstidsfrågorna under förberedelse och utbildning inför insats.

Riskgarantin

Officersförbundet anser att riskgarantin ska utökas till att gälla för de som får sjukdom efter kontrakttidens slut och har en direkt koppling till tjänstgöringen i Utlandsstyrkan.

Med vänlig hälsning
OFFICERSFÖRBUNDET

Peter Löfvendahl
Förbundsdirektör